

การศึกษาการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนา
คุณภาพการศึกษาเนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

A STUDY OF ADMINISTRATION STUDENT CARE EDUCATIONAL
QUALITY DEVELOPMENT NETWORK GROUP, NOEN MAPRANG 2
PHITSANULOK PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

¹ฐิเบษ วงษ์สำราญ และ ²นงลักษณ์ ใจฉลาด

¹Thibet Vongsamran and ²prof.Dr.Nonglak Jaisaiyai

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, ประเทศไทย

Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand

¹jaychouaxe@gmail.com

Received : January 14, 2023; **Revised** : March 25, 2024; **Accepted** : April 30, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 148 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คุณภาพของเครื่องมือมีความเชื่อมั่น 0.887 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าร้อยละ (Percentage) ผลการวิจัย พบว่า การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.14) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

¹ นักศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.59) รองลงมา คือ ด้านที่ 4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.53) ด้านที่ 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.61) ด้านที่ 1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.65) และด้านที่ 5 ด้านการส่งต่อ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.54) ตามลำดับ

คำสำคัญ : การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน, ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

Abstract

The objectives of the research were to study of Administration Student Care Educational Quality Development Network Group, Noen Maprang 2 Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2. The sample group used in this research is Educational institution administrators Teachers, supervisors of the student support system and mentor teachers in the Educational Quality Development Network Group, Noen Maprang 2 Phitsanulok Primary Educational Service Area Office, 148 people. The size of the sample was determined using Craigie ang Morgan's table, were stratified random sampling. The rating scale questionnaire was 5 levels. The quality of the tool had a reliability of 0.887. The statistics used in data analysis were mean (\bar{X}) standard deviation (S.D.) and percentage. The results found that: Administration Student Care Educational Quality Development Network Group, Noen Maprang 2 Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2 as a whole was high level ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.14). When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average was aspect 3: student promotion at the highest level ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.59), followed by aspect 4: prevention and problem solving at a high level ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.53), aspect 2: Student screening at a high level ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.61), aspect 1: knowing students individually It is at a high level ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.65), and aspect 5: forwarding is at a high level ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.54), respectively.

Keywords : Administration Student Care, Student Care Educational.

บทนำ

สภาพสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของ ผู้คนส่วนใหญ่ในประเทศไทย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ทำให้มีเวลาอยู่กับลูกน้อยลง เด็กและเยาวชนไทยในยุคปัจจุบันไม่น้อยที่ได้รับผลกระทบจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และปัญหาต่างๆ ตามมา เช่น ไม่ชอบมาโรงเรียน ไม่เคารพ

กฎระเบียบของโรงเรียน ติดสิ่งเสพติด พฤติกรรมก้าวร้าว เป็นต้นจึงเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ทุกหน่วยงานต่างให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ในการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดความมุ่งหมายของการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2553 : 3)

การพัฒนานักเรียนให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังไว้ โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้วการป้องกันและการช่วยเหลือแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่ง (กรมสุขภาพจิต 2551 : 1) ตามที่พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มุ่งเน้นให้สถานศึกษาจัดระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนวให้คำปรึกษาและฝึกอบรมนักเรียนนักศึกษา และผู้ปกครอง ตลอดจนเฝ้าระวังความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความประพฤติที่เหมาะสม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 2550 : 1)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตระหนักในความสำคัญและปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น จึงได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2547 : 2) โดยมีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นรายบุคคล เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการบริหารจัดการศึกษา โดยเฉพาะการดูแลและป้องกันไม่ให้นักเรียนหลุดออกจากระบบการศึกษา และช่วยเหลือเด็กตกหล่น เด็กออกกลางคันให้กลับเข้าสู่ระบบ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2566 : 2)

จากสภาพปัญหาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ที่พบว่า ปี 2563 - 2564 พบสภาพปัญหานักเรียนยากจน และการออกกลางคัน ซึ่งปี 2562 พบนักเรียนออกกลางคันจำนวน 20 ราย ปี 2563 พบนักเรียนออกกลางคันจำนวน 22 ราย และปี 2564 พบนักเรียนออกกลางคันจำนวน 26 ราย ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มจำนวนขึ้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และได้กำหนดนโยบายพาน้องกลับมาเรียน ตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี พ.ศ. 2563 - 2565 ติดตามค้นหาผู้เรียนที่หลุดออกจากระบบการศึกษาและออกกลางคันให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษาและได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการพัฒนา ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความ สนใจที่จะศึกษาการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ทั้งนี้ เพื่อให้ทราบถึงการบริหารจัดการช่วยเหลือนักเรียน ที่ทำให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา

ซึ่งจะมีผลประโยชน์และคุณค่าต่อการพัฒนาคน การพัฒนาสังคม และการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา จำนวน 238 คน กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา จำนวน 148 คน กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ซึ่งได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 43) จากนั้นทำการเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบ่งเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 14 คน ครูหัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 14 คน ครูที่ปรึกษา จำนวน 120 คน ได้มาจากการเทียบสัดส่วนจากนั้นทำการสุ่มอย่างง่ายผู้ให้ข้อมูล

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 1 ชุด ใช้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา โดยมีรายละเอียด ดังนี้ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) ด้านการส่งต่อและหลักเกณฑ์ที่กำหนดมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 121)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติและทำการลงรหัสสถานศึกษา โดยมีขั้นตอนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 โดยแจกความถี่และหาค่าร้อยละเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 121)

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2

หน้าที่รับผิดชอบ	จำนวนผู้ให้ข้อมูล (คน)	ร้อยละ
ผู้บริหารสถานศึกษา	14	9.46
ครูหัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	14	9.46
ครูที่ปรึกษา	120	81.08
รวม	148	100

จากตาราง 1 พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 148 คน แบ่งตามหน้าที่รับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 9.46 ครูหัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 9.46 และ ครูที่ปรึกษาจำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 81.08

2. ผลการวิเคราะห์การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2

การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเครือข่าย พัฒนาคุณภาพการศึกษาเนินมะปราง 2	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.19	0.65	มาก
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.27	0.61	มาก
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน	4.63	0.59	มากที่สุด
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.29	0.53	มาก
5. ด้านการส่งต่อ	4.12	0.54	มาก
รวมเฉลี่ย	4.31	0.14	มาก

จากตาราง 2 พบว่าการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) รองลงมา คือ ด้านที่ 4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านที่ 5 ด้านการส่งต่อ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$)

อภิปรายผล

จากการศึกษาการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจาก เป็นนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2547 : 2) ซึ่งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการทางการศึกษาของโรงเรียนที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการป้องกันแก้ไขปัญหา ที่มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนมีคุณภาพตามความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยมีกระบวนการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน ด้วยวิธีการและเครื่องมือทำงานอย่างชัดเจน มีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการ มีการประสานความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ครู และผู้เกี่ยวข้อง หรือชุมชน รวมทั้งการส่งเสริมสนับสนุนจากโรงเรียน เพื่อดำเนินการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาจึงถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมากในการที่จะพัฒนานักเรียนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และเป็นคนไทยยุคใหม่ที่มีความสมบูรณ์แบบทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนมีจิตสาธารณะเพื่อสังคม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2561 : 1) สอดคล้องกับ จันทรศรี โขติชื่น (2556) ที่ได้ศึกษาสภาพการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พบว่า อยู่ในระดับมาก และ วุฒิไกร วุฒิกัมพล (2556) ที่ศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิจิตรโลก เขต 3 พบว่าอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับ นูรมาน พิทักษ์สุขสันต์ (2564) ที่ได้ศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสายบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 พบว่าอยู่ในระดับมาก เช่นกัน

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารเห็นความสำคัญของการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ดำเนินการให้โรงเรียนประชุมผู้ปกครองนักเรียน จัดกิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งทุกโรงเรียนต้องปฏิบัติเนื่องจากเป็นนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551 : 19 อ้างถึงใน ณัฐริน เจริญเกียรติบวร 2557 : 89) ที่กล่าวว่า การส่งเสริมพัฒนานักเรียน เป็นการจัดกิจกรรมสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษา ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนในกลุ่มปกติ หรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/ปัญหากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามที่โรงเรียนและชุมชนคาดหวัง

ด้านที่ 4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้บริหารให้ความสำคัญกับการวางแผนการดำเนินงานล่วงหน้า เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นกับนักเรียน ผู้บริหารดำเนินการให้โรงเรียนจัดทำนโยบาย หรือโครงการในการป้องกันปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน มีการประสานความร่วมมือจากผู้ปกครองในการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริม และอำนวยความสะดวกเพื่อให้นักเรียนใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ เช่น กิจกรรมการออกกำลังกาย การอ่านหนังสือ การเล่นดนตรี เป็นต้น นอกจากนี้ยังดำเนินการให้ครูที่ปรึกษา และครูหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แลกเปลี่ยนข้อมูล ประชุมวางแผนแนวทางป้องกัน และแก้ไขปัญหาอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับ เทิดศักดิ์ ยะยอง (2562) ที่ศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิง พบว่า ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา สถานศึกษาควรประชุม วางแผนการดำเนินงานร่วมกับคณะครู ออกแบบกรอบ มาตรฐาน เกณฑ์ เครื่องมือ แบบบันทึกข้อมูล เพื่อป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน

ด้านที่ 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารเห็นความสำคัญของการคัดกรองนักเรียน ดำเนินการให้โรงเรียนจัดทำแบบสรุป ติดตาม และประเมินผล นักเรียนกลุ่มพิเศษ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และมีปัญหา และ จัดทำสารสนเทศ เกณฑ์การคัดกรอง นักเรียนออกเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและ กลุ่มมีปัญหา โรงเรียนมีการประชุม วางแผน นำข้อมูลพื้นฐานนักเรียน รายบุคคลมาวิเคราะห์เพื่อคัดกรองนักเรียน นำผลสรุปการคัดกรองนักเรียน มาปรับปรุงเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการคัดกรองนักเรียนมี

จุดมุ่งหมายเพื่อจำแนกกลุ่มนักเรียน เป็นการจำแนกตามข้อมูลนักเรียน โดยยึดเกณฑ์การคัดกรองที่บุคลากรของโรงเรียนร่วมกันกำหนดขึ้น ผลการคัดกรองนักเรียนจะช่วยให้ครูที่ปรึกษาทราบพฤติกรรมและแนวโน้มของพฤติกรรมนักเรียนที่รับผิดชอบซึ่งจะช่วยให้ครูที่ปรึกษาสามารถวางแผนจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับนักเรียนในแต่ละกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551 : 3 อ้างถึงใน วุฒิไกร วุฒิกัมพล 2556 : 31) สอดคล้องกับ นูรมาน พิทักษ์สุขสันต์ (2564) ที่ได้ศึกษา การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสายบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 พบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียน อยู่ในระดับมากเช่นกัน

ด้านที่ 1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากเป็นนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งทุกโรงเรียนต้องดำเนินการเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีความสำคัญ เนื่องจากด้วยความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกันจึงก่อให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการได้รู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียนเป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดคะเน โดยเฉพาะการแก้ปัญหาของนักเรียนซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียน หรือเกิดได้น้อยที่สุด (กรมสุขภาพจิต, 2551 : 10) สอดคล้องกับ วุฒิไกร วุฒิกัมพล (2556) ที่ศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่า ด้านที่ 1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับมากเช่นกัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านที่ 5 ด้านการส่งต่อ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารดำเนินการให้โรงเรียน คัดกรองนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงเพื่อส่งต่อนักเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเฉพาะด้าน แต่เนื่องจากการส่งต่อนักเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเฉพาะด้าน ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร อาจเนื่องมาจากการประสานงานที่ล่าช้า ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารดำเนินการให้โรงเรียน ส่งต่อนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง ไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านอย่างถูกต้อง เหมาะสม และรวดเร็ว สอดคล้องกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่พบว่า ผู้บริหารควรผลักดันให้เกิดการประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านอย่างรวดเร็ว ทันเวลา

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

จากการศึกษาการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 3 ด้าน

การส่งเสริมนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารเห็นความสำคัญของการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ดำเนินการให้โรงเรียนประชุมผู้ปกครองนักเรียน จัดกิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งทุกโรงเรียนต้องปฏิบัติเนื่องจากเป็นนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านที่ 5 ด้านการส่งต่อ อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารดำเนินการให้โรงเรียน คัดกรองนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงเพื่อส่งต่อนักเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเฉพาะด้าน แต่เนื่องจากการส่งต่อนักเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเฉพาะด้าน ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร อาจเนื่องมาจากการประสานงานที่ล่าช้าดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษา และผู้ปกครองจึงควรร่วมมือกันอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2551). *คู่มือครูระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1-ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6)*. กรุงเทพมหานคร: กรมสุขภาพจิต.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*
- ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา (2565) ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 : เข้าถึงได้ : <http://www.phitsanulok2.go.th/webplk2/misplk22/> (วันที่ค้นข้อมูล : 10 มีนาคม 2566).
- จันทร์ศรี โชติชื่น. (2556). *สภาพการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1* บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- ณัฐริน เจริญเกียรติบวร. (2557). *โมเดลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร* บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- เทิดศักดิ์ ะยะยอง. (2562). *การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง* บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- นุรมาน พิทักษ์สุขสันต์. (2564). *การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสายบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3* บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, ยะลา.
- นโยบาย สพฐ เร่งด่วน.(2565) *นโยบายเร่งด่วน สพฐ. QUICKPOLICY* เข้าถึงได้ :<http://www.phitsanulok2.go.th/webplk2/policyplk2/> (วันที่ค้นข้อมูล : 15 มีนาคม 2566).

- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10)*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ระบบเฝ้าระวังนักเรียนออกกลางคัน (2566) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 เข้าถึงได้ : <https://wpds.developsys.net/> (วันที่ค้นข้อมูล 20 มีนาคม 2566)
- วุฒิไกร วุฒิกัมพล. (2556). *การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3* บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, พิษณุโลก.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). *แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพฯ
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2559). *การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2. (2564). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2563-2565 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2564)*. กลุ่มนโยบายและแผน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). *นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566*.
- อรรวรรณ ล่องลือฤทธิ. (2560). *คู่มือการปฏิบัติงานพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คู่มือการปฏิบัติงาน*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2.
- Clea Edwards. (2017). *Supporting K-12 Online Learners : Developing a Mentorship Program*. Doctor of Education. Arizona state university.
- Hoy, W. K. and Miskel,C.G. (2021). *Educational Administration : Theory - Research – Practice 4 " ed*. Singapore : McGraw - Hill, Inc